

Instrument	Vägledning
Risk för blåsdysfunktion föreligger om personen har minst ett ja på dessa frågor (1)	Risk för blåsdysfunktion föreligger om personen har minst ett ja på dessa frågor. Vid risk, genomför basal utredning enligt blåsdysfunktion. Se www.nikola.nu Vuxen blåsa
Har du/personen urinläckage? Ja/Nej	Att ofrivilligt läcka urin är inte normalt och indikerar att något problem föreligger som behöver utredas.
Använder du/personen inkontinenshjälpmedel? Ja/Nej	Med inkontinenshjälpmedel menas absorberande skydd, uppsamlade produkter (t.ex. uridom) eller urinavledande produkter (katetrar) där förskrivningen ligger på sjuksköterskenivå.
Kissar du/personen mindre än 4 gånger eller mer än 8 gånger/dygn? Ja/Nej/Kan i nuläget inte besvaras	Mellan 4-8 tömningar av urinblåsan anses vara normalt, avvikelser nedåt eller uppåt kan indikera en blåsdysfunktion. T.ex. att blåsan inte töms fullständigt vid urinering vilket kan både bero på och/eller orsaka infektioner, trängningar som påverkar hälsan negativt och störa nattsömnen.
Behöver du/personen gå upp flera gånger på natten för att kissa? Ja/Nej/Kan i nuläget inte besvaras	Att behöva gå upp flera gånger per natt kan t.ex. indikera att blåsan inte töms fullständigt vid urinering. Även ett för stort dryckintag på kvällen kan vara en orsak.
Har du/personen svårt att tömma urinblåsan? Ja/Nej/Kan i nuläget inte besvaras	Tömningssymtom upplevs under tömningsfasen, när urinblåsan töms. Detta är vanligast hos män och då ofta på grund av förstörd prostata. Dock kan även kvinnor ha något eller några av dessa symtom. Blåstömningssymtom kan ge ökad risk för infektioner, övertjäning av blåsan och njurpåverkan. Symtomen vid försvårad blåstömning kan vara flera. Om ja, markera vilka symtom som föreligger.
Kommer det urin efter att du/personen kissat klart? Ja/Nej/Kan i nuläget inte besvaras	Med ökad ålder kan muskulaturen kring urinröret försvagas vilket kan bidra till att en liten mängd urin blir kvar i urinröret efter urinering. Den kvarvarande urinen rinner då ut när personen reser sig upp.
Basal utredning blåsdysfunktion genomförd? Ja/Nej	Den basala utredningen bör inte vara äldre än ett år. Det är viktigt att alla med blåsdysfunktion blir erbjudna en basal utredning, oavsett ålder och kön, där det ingår att identifiera bakomliggande orsaker och utesluta medicinska skäl. Alla moment behöver eller kan inte alltid ingå. Utredningens omfattning avgörs av den enskilda personen tillsammans med ansvarig sjuksköterska. I bedömningen ingår även att besluta om läkare eller annan hälso- och sjukvårdspersonal behöver konsulteras.
Anamnes en subjektiv metod	Anamnes är en subjektiv metod där personen själv får beskriva sina symtom och problem. I ett strukturerat samtal kan sjuksköterskan få information om symtom och besvär och samtalet ger möjlighet att förtydliga frågor och information. För personer med kognitiv svikt är närstående och vårdpersonal en viktig informationskälla.
En nuläges rapport	En nulägesrapport med kartläggning av bl.a. den enskildes blåstömningssymtom och annat som kan påverka blåsfunktionen.
Urinmätning	Urinmätning ger information om dygnsvolym urin, antal blåstömningar, största/minsta volym, medelvolym, urinvolymens fördelning mellan dag och natt och eventuell förekomst av urinläckage.
Läckagemätning	Läckagemätning ger ett objektivt mått på mängden urin som personen läcker. Mätningen används i utredningssyfte och vid utprovning och utvärdering av inkontinenshjälpmedel. För att få en uppfattning om den totala urinmängden och fördelning över dygnet, görs läckagemätning och urinmätning samtidigt.
Dryckesmätning	Dryckesmätning mäter dygnsmängd av intagen vätska, fördelning dag/natt samt typ av vätska utförs parallellt med urinmätning eller läckagemätning.
Residualurin	Residualurin är ett mått på blåstömningssymtom. Vid misstanke om blåstömningssymtom ska mätning av residualurin utföras. Undersökningen utförs med blåsscanner efter att den enskilde tömt blåsan i lugn och ro. Undersökningen kan behöva upprepas och det är viktigt att den som utför undersökningen har kunskap om metoden.
Avföringslista	Avföringslista ger information om hur tarmen fungerar. En fylld tarm som trycker på urinblåsan kan orsaka ofrivilligt urinläckage.
Urinprov	Urinprov, enligt lokalt vårdprogram.

Vägledningen för riskbedömningsinstrument blåsdysfunktion är framtagen och reviderad av en arbetsgrupp i nätverket Nikola och Senior alert hösten 2021.